

Review Paper

The Role of Social Media in Nursing Education: A Systematic Review

Bahareh Najafi¹, Maryam Nakhaei¹, *Syed Abolfazl Vagha Rseyyedini¹

1. Department of Nursing, School of Nursing and Midwifery, Birjand University of Medical Sciences, Birjand, Iran.

Citation Najafi B, Nakhaei M, Vagha Rseyyedini SA. [The Role of Social Media in Nursing Education: A Systematic Review (Persian)]. *Qom Univ Med Sci J*. 2022; 16(7):530-541. <https://doi.org/10.32598/qums.16.7.2697.2>

doi <https://doi.org/10.32598/qums.16.7.2697.2>

Received: 15 Aug 2022

Accepted: 02 Nov 2022

Available Online: 02 Nov 2022

Keywords:

Education, Social media, Nursing, Nurses

ABSTRACT

Background and Objectives Nowadays, social networks have become a suitable and common tool for teaching and learning. So far, there has been no review study on the role of social media in nursing education. Therefore, this study aims to review the role of social media in nursing education.

Methods In this systematic review, related articles published during 2010-2022 were reviewed. The keywords "social media", "education", "nurse", and "nursing" in Persian and English were used for searching in MagIran, SID, Elsevier, Web of Sciences, PubMed, Google Scholar, and Scopus databases. Finally, 13 eligible studies were selected for the review.

Results According to teachers, the use of social media had advantages such as ease of giving feedback to learners, increasing the possibility of professional and interprofessional education, and development and support of learning. According to learners, it had benefits such as increasing self-efficacy, improving learning, and increasing communication.

Conclusion Although social media can be useful tools along with traditional teaching/learning methods for improving the teaching/learning process, interprofessional education, and self-efficacy of learners, there have some concerns including the difficulty designing a suitable and attractive educational platform and the possible violation of the privacy of users.

*** Corresponding Author:**

Syed Abolfazl Vagha Rseyyedini, PhD.

Address: Department of Nursing, School of Nursing and Midwifery, Birjand University of Medical Sciences, Birjand, Iran.

Tel: +98 (915) 3624605

E-Mail: waghars@bums.ac.ir

Copyright © 2023 Qom University of Medical Sciences. Published by Tehran University of Medical Sciences
This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International license (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>).
Noncommercial uses of the work are permitted, provided the original work is properly cited.

Extended Abstract

Introduction

Nowadays, social media have become a suitable and common tool for teaching and learning. The use of social media and the Internet is common among adults. In the United States, 85% of adults use the Internet. In addition, 65% of adults and 90% of young people aged 18-29 years use social media. The term social media refers to any computer-based technology developed to facilitate interaction between people. So far, there has not been a review study on the effectiveness of social media in nursing education. Therefore, this study aims to investigate the role of social media in nursing education.

Methods

In this systematic review, related articles published during 2010-2022 were reviewed. The keywords “social media”, “education”, “nurse”, and “nursing” in Persian and English were used for searching in [Magiran](#), [SID](#), [Elsevier](#), [Web of Sciences](#), [PubMed](#), [Google Scholar](#), and [Scopus](#) databases.

The inclusion criteria were being published in Persian or English from 2010 to 2022 in reputable journals, and availability of full texts. Short articles, articles written in a language other than Persian or English, and letters to the editor were excluded. After removing duplicates and articles without available full-texts, 13 eligible articles were finally selected. The quality of studies was evaluated using the checklist with critical appraisal tools. To extract the data, a data extraction form was used. This form surveys the name of authors, the year of publication, the purpose of the study, the type of study, the method of data collection, and the results of the study. After completing this form, the data obtained from the articles were analyzed, summarized and reported.

Results

All 13 articles were in English. Of 13 articles, 7 were descriptive studies, 3 were qualitative studies, one was a focus group study, and one was a mixed-method study. Three articles were about the use of Facebook in nursing education, 2 articles were about the use of Twitter in nursing education, and one article was related to the use of both social media. Seven articles examined the advantages and disadvantages of social media in nursing education. According to the studies, the amount of social media use varies among people. In Tuckett et al.'s study in

2016, it was reported that 97% of newly graduated nurses and midwives used Facebook, 46% used YouTube, and 12.4% used Twitter. In Price et al.'s study in 2018, 65% of nursing students perceived the use of social media in education as useful and as a pleasant way to increase knowledge of nursing. Based on the general results obtained from the studies, the most common social network for nursing education was Facebook, followed by YouTube, Twitter and Ning. According to teachers, the use of social media had advantages such as ease of giving feedback to learners, increasing the possibility of professional and interprofessional education, and development and support of learning. According to learners, it had benefits such as increasing self-efficacy, improving learning, and increasing communication. Based on the studies, for the participants, the social media were a relatively new form of social interaction and were used by them as an innovative teaching strategy. The integration of social networking sites promotes cooperation and participation by providing supportive environments, and ultimately leads to the improvement of cognitive skills. Social media should be monitored in terms of compliance with educational goals. In addition, it is necessary to carefully evaluate the learning results from social media in nursing students. The studies emphasized the need for safe and appropriate use of social networks for education and the necessity of familiarizing teachers with various learning and evaluation methods. Teachers need to plan how to interact with students in the environment outside the university.

Discussion

Although social media can be useful tools along with traditional teaching-learning methods for improving the teaching-learning process, interprofessional education, and self-efficacy of learners, there have some concerns including the difficulty designing a suitable and attractive educational platform and the possible violation of the privacy of users. Nursing managers, nurses, and other beneficiaries should try to find creative solutions to design, write and implement written instructions for using social media in nursing education. Further review studies are recommended by including studies in other languages.

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines

All ethical principles are considered in this article.

Funding

This study was funded by [Birjand University of Medical Sciences](#).

Authors contributions

All authors equally contributed to preparing this article.

Conflicts of interest

The authors declared no conflict of interest.

Acknowledgements

The authors are grateful to [Birjand University of Medical Sciences](#) for their financial support.

مقاله مروری

نقش رسانه‌های اجتماعی در آموزش پرستاری: یک مطالعه مروری سیستماتیک

بهاره نجفی^۱، مریم نخعی^۱، سیدابوالفضل وقار سیدین^۱

۱. گروه پرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی بیرجند، بیرجند، ایران.

Use your device to scan
and read the article online

Citation Najafi B, Nakhaee M, Vagha Rseyyedini SA. [The Role of Social Media in Nursing Education: A Systematic Review (Persian)]. *Qom Univ Med Sci J*. 2022; 16(7):530-541. <https://doi.org/10.32598/qums.16.7.2697.2>

doi <https://doi.org/10.32598/qums.16.7.2697.2>

چکیده

تاریخ دریافت: ۲۴ مرداد ۱۴۰۱

تاریخ پذیرش: ۱۱ آبان ۱۴۰۱

تاریخ انتشار: ۱۱ آبان ۱۴۰۱

زمینه و هدف: امروزه شبکه‌های اجتماعی به‌عنوان ابزاری مناسب برای آموزش و یادگیری معرفی شده‌اند. استفاده از شبکه‌های اجتماعی به یک امر رایج در آموزش تبدیل شده است. تاکنون مطالعه‌ای که به‌صورت جامع به بررسی تأثیر استفاده از رسانه‌های اجتماعی در پرستاری بپردازد انجام نشده است. لذا این مطالعه با هدف بررسی نقش رسانه اجتماعی در آموزش پرستاری به‌صورت مرور سیستماتیک انجام شد. **روش بررسی:** در این مطالعه مروری، مقالات منتشرشده بین سال‌های (۲۰۱۰ - ۲۰۲۲) مورد بررسی قرار گرفتند. به این منظور، کلیدواژه‌های رسانه اجتماعی، آموزش، پرستار و پرستاری در پایگاه‌های فارسی اس‌آدی، مگ‌ایران، و نیز کلید واژه‌های social media, Education, nurse, nursing در پایگاه‌های اطلاعاتی گوگل اسکالر، پاب‌مد، وب آو ساینس، الزویر و اسکوپوس مورد بررسی قرار گرفت. در این مطالعه، در نهایت تعداد ۱۳ مطالعه جهت بررسی محتوا انتخاب شد.

یافته‌ها: از دیدگاه اساتید، استفاده از رسانه اجتماعی می‌تواند مزایایی مانند سهولت در دادن بازخورد به فراگیران، افزایش امکان آموزش حرفه‌ای و بین حرفه‌ای و توسعه و حمایت از یادگیری داشته باشد. همچنین از دیدگاه فراگیران مزایایی چون افزایش خودکارآمدی، تقویت یادگیری و افزایش ارتباطات در استفاده از رسانه اجتماعی بیان شدند.

نتیجه‌گیری: گرچه جهت ارتقاء فرایند یاددهی-یادگیری به‌ویژه از جنبه‌های دادن بازخورد به فراگیران، بهبود آموزش بین حرفه‌ای و بهبود خودکارآمدی فراگیران رسانه‌های اجتماعی در کنار شیوه‌های سنتی یاددهی-یادگیری می‌توانند ابزارهای سودمندی باشند لیکن دغدغه‌های کاربران این رسانه‌ها ازجمله دشواری طراحی محتوای مناسب و جذاب و شکسته‌شدن احتمالی حریم شخصی کاربران رسانه‌های اجتماعی نیاز به ارائه راه کارهایی مؤثر دارند.

کلیدواژه‌ها:

آموزش، رسانه اجتماعی، پرستاری، پرستار

* نویسنده مسئول:

دکتر سیدابوالفضل وقار سیدین

نشانی: بیرجند، دانشگاه علوم پزشکی بیرجند، دانشکده پرستاری و مامایی، گروه پرستاری.

تلفن: ۳۶۲۴۶۰۵ (۹۱۵) ۰۹۸

رایانامه: waghars@bums.ac.ir

Copyright © 2023 Qom University of Medical Sciences. Published by Tehran University of Medical Sciences
This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International license (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>).
Noncommercial uses of the work are permitted, provided the original work is properly cited.

مقدمه

رسانه‌های اجتماعی در آموزش پرستاری ضروری به‌نظر می‌رسد. لذا مطالعه حاضر با هدف بررسی نتایج مطالعات مربوط به نقش رسانه‌های اجتماعی در آموزش پرستاری طراحی شد.

روش بررسی

این پژوهش، یک مرور سیستماتیک است که در آن به نقش رسانه در آموزش پرستاران پرداخته شده است. به این منظور، پایگاه‌های **اس‌آی‌دی**، **مگ‌ایران**، **پاب‌مد**، **گوگل اسکالر**، **وب‌آو ساینس**، **الزویر** و **اسکوپوس**، بررسی شد. مقالات مربوط به رسانه‌های اجتماعی نوشته‌شده به دو زبان فارسی و انگلیسی بررسی شد. به این منظور از کلمات کلیدی رسانه اجتماعی، آموزش، پرستار و پرستاری در منابع فارسی و از کلمات کلیدی social media, Education, nurse, nursing در منابع انگلیسی استفاده شد. کلمات کلیدی توسط دو متخصص در حوزه پرستاری تعیین شد. جست‌وجوی عبارات در پایگاه‌های اطلاعاتی مذکور توسط این دو متخصص صورت گرفت. سپس، جست‌وجوی تکمیلی منابع و پایگاه‌ها توسط یکی از همکاران پژوهش انجام شد تا از کفایت جست‌وجوی اطلاعات، اطمینان حاصل شود.

معیارهای ورود مطالعات به پژوهش حاضر شامل مقالاتی بودند که در بازه زمانی ۱۳۸۹ تا ۱۴۰۱ (۲۰۱۰-۲۰۲۲ میلادی) به دو زبان فارسی یا انگلیسی منتشر شده بودند. بدین‌منظور مطالعاتی که در مجلات پژوهشی و دانشگاهی معتبر چاپ شده بود و متن کامل در دسترس بود، مورد بررسی قرار گرفت. سپس اطلاعات بررسی‌های اولیه شامل بررسی حجم نمونه، روش نمونه‌گیری، آنالیز آماری و نتایج اصلی مطالعه، توسط نویسنده مسئول انجام شد.

نتایج جست‌جو با حذف موارد تکراری و مقالات فاقد متن به باقی‌ماندن ۱۳ مقاله واجد شرایط منجر شد. مقالات یک‌صفحه‌ای، مقالات نوشته‌شده به زبانی غیر از زبان فارسی یا انگلیسی، مقالات منعکس‌کننده دیدگاه‌های شخصی و نامه به سردبیر حذف شدند. ارزیابی کیفی مطالعات با استفاده از چک‌لیست‌های ابزارهای ارزیابی انتقادی انجام گرفت. این چک‌لیست‌ها کیفیت انواع مطالعات از جمله مطالعات مقطعی، مورد شاهدهی، علی-مقایسه‌ای، همبستگی، کارآزمایی بالینی و مطالعات کیفی را ارزیابی می‌کنند. جهت استخراج داده‌ها از فرم استخراج داده‌ها که براساس هدف پژوهش طراحی شده بود، استفاده شد. این فرم شامل مشخصات نویسندگان، سال انتشار، هدف مطالعه، نوع مطالعه، روش جمع‌آوری اطلاعات و نتایج مطالعه بود. پس از تکمیل این فرم، نتایج به‌دست آمده از بررسی مقالات تجزیه و تحلیل، جمع‌بندی و گزارش شد. استراتژی انتخاب مقالات با استفاده از معیارهای ورود و خروج در **تصویر شماره ۱** آورده شده است.

امروزه استفاده از رسانه‌های اجتماعی و اینترنت در بزرگسالان رایج است؛ به‌طوری‌که در ایالات متحده ۸۵ درصد از بزرگسالان از اینترنت استفاده می‌کنند. همچنین، در آمریکا ۶۵ درصد از بزرگسالان و ۹۰ درصد از جوانان ۱۸ تا ۲۹ ساله از رسانه‌های اجتماعی استفاده می‌کنند [۱]. رسانه‌های اجتماعی به‌عنوان هر منبع آنلاینی تعریف می‌شود که برای تسهیل تعامل بین افراد طراحی شده است [۲]. شبکه‌های اجتماعی اخیراً به یکی از مهم‌ترین ابزارهای فناوری ارتباطات برای آموزش و سرگرمی تبدیل شده است. انواع مختلف شبکه‌های اجتماعی شامل ایمیل، وبلاگ‌ها، پیام‌های فوری، پیام‌های متنی و پست‌ها و همچنین برنامه‌هایی است که اطلاعات دیجیتالی را از طریق قالب فیلم، صوت یا متن به اشتراک می‌گذارند [۳].

استفاده آموزشی از شبکه‌های اجتماعی روبه رشد است. این شبکه‌ها در بین دانشجویان به ابزاری قدرتمند برای تدریس و یادگیری تبدیل شده است. رسانه‌های اجتماعی به میزان زیادی نحوه برقراری ارتباط در جامعه را دستخوش تغییر کرده‌اند [۴]. استفاده از شبکه‌های اجتماعی برای آموزش، انتشار و به اشتراک‌گذاری اطلاعات، انجام می‌شود. استفاده بالقوه از شبکه‌های اجتماعی در آموزش عالی مورد نیاز است. این شبکه‌ها موجب افزایش ارتباطات و تعاملات بین دانشجویان می‌شود. دانشجویان بخش اعظمی از وقت خود را در سایت‌های شبکه‌های اجتماعی آنلاین، صرف می‌کنند. بنابراین، شبکه‌های اجتماعی می‌توانند نمایان‌گر یک فرصت عالی برای استفاده مربیان در نیل به اهداف آموزشی باشند [۵، ۶].

استفاده از رسانه‌های اجتماعی در آموزش پرستاری به‌عنوان راه‌کاری هدفمند مورد توجه بوده است. همچنین، دسترسی آزادانه به منابع می‌تواند در استفاده از رسانه‌های اجتماعی به‌عنوان یک استراتژی تدریس، کمک‌کننده باشد [۱]. مطالعات نشان می‌دهند استفاده مربیان از فناوری برای تسهیل یادگیری، ایجاد تعامل بیشتر بین فراگیران و مربیان و اخیراً استفاده از وبلاگ‌ها و شبکه‌های اجتماعی در بین آنان در حال افزایش است [۷].

به‌نظر می‌رسد رسانه‌های اجتماعی ابزار مؤثری برای حمایت از یادگیری رسمی در آموزش پرستاری هستند. یک مرور سیستماتیک که در سال ۲۰۱۸ انجام شد، اثربخشی استفاده از رسانه‌های اجتماعی در آموزش پرستاری و مامایی را نشان داد. در این مطالعه، نویسندگان نتیجه گرفتند ماهیت مشارکتی و تعاملی پلتفرم‌های مختلف رسانه‌های اجتماعی ممکن است از کسب دانش و مهارت در دانشجویان پرستاری حمایت کند [۸]. با این حال، برخی مطالعات نگرانی‌هایی را در خصوص رفتار آنلاین دانشجویان و پیامدهای بالقوه این رفتارها در شهرت و صلاحیت آن‌ها ذکر کرده‌اند [۹، ۱۰]. لذا بررسی یکپارچه و به روز نقش

تصویر ۱. فرایند بررسی مقالات

یافته‌ها

در مطالعه تاکت، سال ۲۰۱۶، ۹۷ درصد پرستاران و ماماها تازه فارغ‌التحصیل از فیس‌بوک و ۴۶ درصد از یوتیوب و ۱۲/۴ درصد آنان از توییتر استفاده می‌کردند. همچنین در مطالعه پرایس ۲۰۱۸، ۶۵ درصد از دانشجویان استفاده از رسانه‌های اجتماعی در آموزش را مفید ارزیابی کردند و آن را به‌عنوان روشی لذت‌بخش جهت افزایش آگاهی و شناخت مسائل پرستاری عنوان کردند.

براساس نتایج کلی به‌دست‌آمده از مطالعات و باتوجه‌به نتایج ارائه‌شده در **جدول شماره ۱**، بیشترین برنامه‌های مورد استفاده به‌عنوان رسانه اجتماعی در آموزش پرستاری به‌ترتیب فیس‌بوک، یوتیوب، توییتر و نینگ بودند. براساس این مطالعات، برای مشارکت‌کنندگان در مطالعات مرور شده، رسانه نمایان‌گر یک شکل نسبتاً جدید از تعامل اجتماعی بود و توسط آنان به‌عنوان یک استراتژی تدریس نوآورانه مورد استفاده می‌گرفت. همچنین، ادغام سایت‌های شبکه‌های اجتماعی با فراهم آوردن

بعد از بررسی مقالات براساس معیارهای ورود و براساس کیفیت آن‌ها، تعداد ۱۳ مقاله در زمینه نقش رسانه‌های اجتماعی در آموزش پرستاری به‌دست آمد. تمامی این مقالات به زبان انگلیسی بود. از این ۱۳ مقاله، ۷ مطالعه به‌صورت توصیفی، ۳ مطالعه کیفی، ۱ مطالعه فوکوس‌گروپ و ۱ مطالعه به‌صورت ترکیبی منتشر شده بود. در مجموع، ۳ مقاله به استفاده از فیس‌بوک در آموزش پرستاری، ۲ مقاله به استفاده از توییتر در آموزش پرستاری، ۱ مطالعه به‌صورت مرور سیستماتیک و ترکیبی پرداخته بودند. ضمناً، ۷ مطالعه نیز مزایا و معایب رسانه‌های اجتماعی در آموزش پرستاری را مورد بررسی قرار داده بود.

براساس مطالعات انجام‌شده میزان استفاده از رسانه‌های اجتماعی در بین افراد متفاوت می‌باشد. براساس **جدول شماره ۱**،

جدول ۱. خلاصه مطالعات انجام شده پیرامون نقش رسانه در آموزش پرستاری

ردیف	نویسنده/ سال/ شهر	هدف پژوهش	روش کار	نتایج
۱	پیتنگر و امی و همکاران سال ۲۰۱۳ [۱۱]	استفاده از شبکه‌های اجتماعی برای ارتقاء کیفیت آموزش حرفه‌ای	به صورت فوکوس گروپ انجام شد. فراگیران در ۳ گروه ۶ نفره از طریق شبکه‌های اجتماعی آنلاین به مدت حداقل ۱۵ هفته تامل داشتند و در انتهای جلسه یک بار به صورت بحث گروهی همدیگر را ملاقات نکردند.	دسترسی به شبکه‌های اجتماعی به عنوان یک استراتژی کلی آموزش بین حرفه‌ای مورد تأکید قرار گرفت. در عین حال، طراحی مناسب و تعیین محتوای جذاب برای موفقیت بسیار مهم است.
۲	تاکت و آنتونی در سال ۲۰۱۶ [۱۲]	بررسی میزان استفاده از رسانه‌های اجتماعی توسط فارغ التحصیلان پرستاری و مامایی در استرالیا و نیوزیلند	در این مطالعه توصیفی-مقطعی از ۱۲۱ پرسش‌نامه بین پرستاران و ماماها توزیع گردید و تعداد ۱۱۲ پرسش‌نامه جمع‌آوری شد.	گرچه رسانه‌های اجتماعی به عنوان وسیله‌ای برای آموزش حرفه‌ای مورد توجه است لیکن بایستی نحوه استفاده مؤثر از رسانه‌های اجتماعی به فراگیران آموزش داده شود.
۳	پرایس و همکاران در سال ۲۰۱۷ [۱۳]	استفاده از رسانه‌های اجتماعی در آموزش برای دانشجویان سال اول پرستار	در این مطالعه توصیفی تعداد ۲۱۱ دانشجوی کارشناسی پرستاری مشارکت داشتند.	اکثریت دانشجویان استفاده از رسانه‌های اجتماعی برای به اشتراک گذاری اطلاعات مناسب بیان کردند. از نظر ۸۱ درصد از دانشجویان تویتر وسیله مفیدی برای افزایش آگاهی و شناخت مسائل پرستاری بود.
۴	امرسون در سال ۲۰۱۰ [۱۴]	بررسی کاربرد فیس بوک به عنوان ابزاری برای تحقیقات آموزش پرستاری	در این مطالعه کیفی با تعداد ۱۸ نفر از پرستاران تازه‌موارد استفاده از فیس‌بوک در تحقیقات پرستاری مورد بررسی قرار گرفت.	فیس‌بوک به عنوان یک ابزار مؤثر آموزشی می‌باشد ولی موضوع حفظ حریم شخصی بایستی مورد توجه قرار گرفته شود.
۵	تومین و همکاران سال ۲۰۱۴ [۱۵]	بررسی نقش رسانه اجتماعی در آموزش پرستاری از دیدگاه دانشجویان پرستاری	مطالعه به صورت توصیفی-مقطعی، با تعداد ۱۵۰ دانشجوی پرستاری سال دوم انجام شد و جمع‌آوری اطلاعات با استفاده از پرسش‌نامه بود.	نتایج مطالعه بیانگر مزایای استفاده از فناوری در آموزش به عنوان فرصتی برای افزایش و توسعه یادگیری بود.
۶	میستری در سال ۲۰۱۱ [۱۶]	بررسی استفاده از تویتر به عنوان یک ابزار آموزشی در آموزش مراقبت بحرانی	مطالعه توصیفی، با تعداد ۱۲ دانشجو در مقاطع زمانی مختلف به صورت همزمان و غیرهمزمان با کلاس درس دانشجویان پرستاری انجام شد.	تویتر می‌تواند به عنوان ابزاری در آموزش دانشجویان مورد استفاده قرار گیرد. استفاده از تویتر می‌تواند در ارتقاء د تأمل و درگیر کردن بیشتر دانشجویان در تصمیم‌گیری مؤثر باشد. همچنین، استفاده از تویتر می‌تواند موجب افزایش ارتباطات دسترسی به منابع خارجی، حمایت از یادگیری گردد و فرصتی برای ارائه بازخورد فراهم کند.
۷	تاویر و همکاران ۲۰۱۴ [۴]	بررسی درک دانشجویان در مورد اثربخشی استفاده از فیس‌بوک به عنوان ابزار حمایتی در آموزش پرستاری	در این مطالعه توصیفی، با تعداد ۳۷۳ دانشجوی پرستاری انجام شد و جمع‌آوری اطلاعات با استفاده از پرسش‌نامه بود.	استفاده از فیس‌بوک با افزایش خودکارآمدی و توسعه یادگیری در دانشجویان همراه بود. استفاده از فیس‌بوک می‌تواند همچنین به عنوان یک روش نوین برای حمایت و تقویت یادگیری مدنظر قرار گیرد.
۸	دوکاو همکاران ۲۰۱۷ [۹]	بررسی کاربرد رسانه‌های اجتماعی در آموزش پرستاران	مطالعه به صورت توصیفی و جمع‌آوری اطلاعات به صورت پرسش‌نامه‌ای بود. مطالعه با تعداد ۳۳۷ دانشجو و ۲۹ عضو هیأت علمی انجام شد.	استفاده از رسانه‌های اجتماعی در بین دانشجویان و اساتید به میزان زیادی مورد استفاده قرار گرفته می‌گرفت. یوتیوب و پیام‌های متنی روش مناسبی برای اهداف آموزشی بودند. چنانچه رسانه‌های اجتماعی به طور مناسب مورد استفاده نگیرند، می‌تواند منجر به پیامدهای منفی حرفه‌ای شوند. توسعه روش‌هایی برای استفاده مناسب از رسانه‌های اجتماعی در آموزش پرستاران ضروری به نظر می‌رسد. تقریباً ۹۶ درصد از دانشجویان از رسانه‌های اجتماعی برای صحبت در مورد مشکلات مربوط به تحصیل استفاده می‌کردند. حدود ۶۰ درصد از اعضای هیئت علمی با استفاده از رسانه‌های اجتماعی برای بحث در مورد مشکلات مربوط به دانشگاه مخالف بودند.
۹	گیروکس و همکاران سال ۲۰۲۲ [۱۷]	استفاده دانشجویان پرستاری از رسانه‌های اجتماعی در یادگیری خود	مطالعه موردی، کیفی اکتشافی از یک دانشکده پرستاری کانادا، با تعداد ۹ دانشجو انجام شد.	شرکت‌کنندگان از رسانه‌های اجتماعی برای یادگیری رسمی و غیررسمی و به طور خاص به عنوان فضای سوم برای حمایت از یادگیری خود در خارج از ساختارهای رسمی استفاده می‌کردند. رسانه‌های اجتماعی در فعالیت‌های یادگیری دانشجویان پرستاری که هم به صورت حضوری و هم از راه دور مطالعه می‌کنند، نقش مؤثری داشتند.
۱۰	اوکنار و همکاران ۲۰۱۸ [۸]	بررسی نقش رسانه‌های اجتماعی در آموزش پرستاری و مامایی	یک مطالعه ترکیبی مرور سیستماتیک با تعداد ۱۲ مقاله انجام شد.	رسانه‌های اجتماعی برای کسب دانش و مهارت‌های جدید از دانشجویان حمایت می‌کند. فرایند یادگیری بر ماهیت تعاملی پلتفرم‌ها متمرکز است که به اطلاعات امکان می‌دهد به صورت پویا به اشتراک گذاشته شوند و در زمان واقعی مورد بحث قرار گیرند. کاربرد رسانه‌های اجتماعی یادگیری مشارکتی را افزایش می‌دهد. لیکن، گاهی اوقات اطلاعات از کیفیت پایین برخوردار است.

ردیف	نویسنده/ سال/ شهر	هدف پژوهش	روش کار	نتایج
۱۱	فرگوسن و همکاران ۲۰۱۶ [۱۸]	تجربیات دانشجویان سال اول پرستاری از نقش رسانه‌های اجتماعی در دوران انتقال به دانشگاه	مطالعه کیفی، با تعداد ۱۰ دانشجوی سال اول پرستاری به صورت فوکوس گروپ انجام شد.	این مطالعه اهمیت رسانه‌های اجتماعی را در حمایت از یادگیری و ایجاد هویت حرفه‌ای به عنوان یک پرستار نشان داده است.
۱۲	ستیفنز و همکاران ۲۰۱۶ [۱۹]	تویتر، هزاره‌ها، و تحقیقات آموزش پرستاری	مطالعه توصیفی با تعداد ۷۰ دانشجوی پرستاری کارشناسی ارشد انجام شد.	استفاده از رسانه‌های اجتماعی در تحقیقات و آموزش پرستاری برای افزایش تعامل اساتید و دانشجویان، ترویج تفکر انتقادی، ارائه حمایت اجتماعی، تقویت محتوای دوره و افزایش حس اجتماعی مفید بود.

مجله
دانشگاه علوم پزشکی قم

آموزش اجتماعی نسبت به معایب آن بیشتر بود. در این راستا یکی از مزایای تأکید شده توسط مطالعات امکان درگیر کردن تعداد بیشتری از مخاطبان در رسانه‌های اجتماعی بود. این نکته در مطالعه تاویر و همکاران (۲۰۱۴)، مورد تأکید قرار گرفته است. آن‌ها معتقد بودند فیسبوک به عنوان یک رسانه اجتماعی می‌تواند شیوه‌ای برای هدایت و حمایت یادگیری و بستری برای بحث‌های آکادمیک از راه دور باشد [۴].

سهولت در ارائه بازخورد توسط اساتید، یکی دیگر از مزایای استفاده از رسانه‌های اجتماعی در امر آموزش ذکر شده بود. در کلاس‌های حضوری با توجه به محدودیت زمانی ممکن است دادن بازخورد به همه دانشجویان ممکن نباشد ولی با استفاده از رسانه‌های اجتماعی اساتید می‌توانند در هر زمانی بازخورد مربوط به یادگیری را به فراگیران ارائه دهند. از سویی، فراگیران نیز به صورت انعطاف‌پذیر می‌توانند در زمان‌های مناسب به رسانه اجتماعی مراجعه کنند و بازخورد مدنظر را مشاهده کنند.

از دیگر مزایای تأکید شده توسط دانشجویان در استفاده از رسانه‌های اجتماعی افزایش خودکارآمدی بود. خودکارآمدی مفهوم اصلی تئوری یادگیری اجتماعی بندورا می‌باشد [۲۰]. در این رابطه، خودکارآمدی اشاره به باورهای فرد در اینکه می‌تواند به طور موفقیت‌آمیزی وظایف آکادمیک را انجام دهد دارد. هم‌راستا با این موضوع، مطالعه بواهین و همکاران در سال ۲۰۱۹ پیشنهاد می‌کند که استفاده از رسانه‌های اجتماعی با خودکارآمدی آکادمیک دانشجویان ارتباط مثبتی دارد [۲۱].

مطالعات بررسی شده نشان می‌دهد استفاده از رسانه‌های اجتماعی موجب تقویت یادگیری می‌شود. در این خصوص ویگوتسکی و دیویی معتقدند تعاملات اجتماعی در اشتراک‌گذاری اطلاعات و مشارکت فعال در فعالیت‌های مربوط به رسانه‌های اجتماعی می‌تواند یادگیری را تسهیل کند [۲۲].

در این زمینه، لاهیری و همکاران (۲۰۱۹) در طی مطالعه‌ای که با هدف بررسی تأثیر رسانه‌های اجتماعی بر عملکرد آکادمیک و ارتباطات بین حرفه‌ای دانشجویان پزشکی انجام دادند به این نتیجه رسیدند که رسانه اجتماعی می‌تواند

محیط‌های حمایتی سبب ارتقاء همکاری و مشارکت می‌شود؛ در نهایت به بهبود مهارت‌های شناختی منجر می‌شود. در عین حال، یافته‌های مطالعات مرور شده نشان دادند فن‌آوری‌هایی نوین مانند انواع رسانه‌های اجتماعی باید از نظر انطباق با اهداف آموزشی کاملاً بررسی شوند. علاوه بر این، لازم است نتایج یادگیری فراگیران پرستاری در بستر این رسانه‌های اجتماعی به دقت مورد ارزشیابی قرار گیرد.

مطالعات مورد بررسی بر لزوم استفاده ایمن و مناسب از شبکه‌های اجتماعی به عنوان ابزار آموزش تأکید داشتند. در این راستا، نتایج مطالعات بر ضرورت آشنایی مربیان با انواع روش‌های یادگیری و ارزشیابی تأکید داشتند. مربیان لازم است برای چگونگی تعامل با دانشجویان در محیط خارج از دانشگاه برنامه‌ریزی نمایند.

خلاصه مطالعات انجام شده پیرامون نقش رسانه در آموزش بیماران در فاصله سال‌های ۲۰۲۲-۲۰۱۰ در **جدول شماره ۱** ارائه شده است.

بحث

نتایج مطالعات مرور شده نشان می‌دهد اکثریت دانشجویان و مربیان از کاربرد رسانه‌های اجتماعی در آموزش پرستاری استقبال می‌کنند. افزایش تعامل با تعداد بیشتری از دانشجویان، ارتقاء تفکر انتقادی، افزایش آگاهی و شناخت نسبت به مسائل پرستاری، کاربرد در آموزش بین حرفه‌ای، ارتقاء در تأمل و درگیر کردن بیشتر دانشجویان در تصمیم‌گیری و کمک گرفتن از ماهیت تعاملی پلتفرم‌های رسانه‌های اجتماعی در تبادل پویای اطلاعات و به اشتراک‌گذاری آن‌ها از مزایای بیان شده در کاربرد رسانه‌های اجتماعی در آموزش پرستاری بودند. لیکن نیاز به طراحی محتوای مناسب و جذاب و شکسته شدن احتمالی حریم شخصی کاربران رسانه‌های اجتماعی جزء دغدغه‌های مشارکت‌کنندگان در مطالعات مرور شده بودند. بر این اساس، نتایج مطالعات بررسی شده بر لزوم آموزش نحوه استفاده مؤثر از رسانه‌های اجتماعی به فراگیران تأکید داشتند.

مطالعه حاضر نشان می‌دهد مزایای استفاده از رسانه‌ها در

رسانه‌های اجتماعی، پتانسیل آن را دارند که به تنهایی یا به‌طور مکمل در کنار شیوه‌های سنتی یاددهی-یادگیری در آموزش پرستاری مورد استفاده قرار گیرند.

نتیجه‌گیری

اگرچه جهت ارتقاء فرایند یاددهی-یادگیری به‌ویژه از جنبه‌های دادن بازخورد به فراگیران، بهبود آموزش بین حرفه‌ای و بهبود خودکارآمدی فراگیران رسانه‌های اجتماعی در کنار شیوه‌های سنتی یاددهی-یادگیری می‌توانند ابزارهای سودمندی باشند لیکن دغدغه‌های کاربران این رسانه‌ها از جمله دشواری طراحی محتوای مناسب و جذاب و شکسته شدن احتمالی حریم شخصی کاربران رسانه‌های اجتماعی نیاز به ارائه راهکارهایی مؤثر دارند. پیشنهاد مطالعه حاضر این است که پژوهشگران، مدیران، پرستاران و سایر ذی‌نفعان بایستی تلاش کنند تا با یافتن راهکارهای خلاقانه به طراحی، نگارش و اجرای دستورالعمل‌های مدون برای استفاده از رسانه در آموزش پرستاری در حیطه‌های مختلف آموزش، پژوهش، بالین و مدیریت بپردازند. در مطالعات آینده می‌توان با افزایش محدوده مرور متون و نیز وارد کردن مطالعاتی با زبان‌های متنوع به غنای نتایج مطالعه حاضر اضافه کرد. همچنین مطالعات مروری آتی می‌توانند با هدف ارائه راهکارهایی جهت تدوین برنامه‌های آموزشی مبتنی بر رسانه در آموزش پرستاری به مرور مطالعات صورت گرفته در حوزه کاربرد رسانه‌های مختلف در فرایند آموزش در پرستاری بپردازند.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

کلیه اصول اخلاق در پژوهش در این مقاله رعایت شده است.

حامی مالی

این پژوهش از حمایت مالی معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی بیرجند، برخوردار بوده است.

مشارکت نویسندگان

تمام نویسندگان در طراحی، اجرا و نگارش همه بخش‌های پژوهش حاضر مشارکت داشته‌اند.

تعارض منافع

بنابر اظهار نویسندگان، هیچ‌گونه تعارض منافی در این مقاله وجود ندارد.

برقراری ارتباط و ارائه فیدبک به دانشجویان را تسهیل کند [۲۳]. یکی دیگر از مزایای بیان شده در مطالعات، ارتقاء آموزش بین حرفه‌ای به دنبال به کارگیری رسانه اجتماعی است. محققین در این زمینه معتقدند اگرچه آموزش کارشناسان مراقبت سلامت درخصوص کارکردن با یکدیگر به صورت مؤثر بسیار مهم است ولی بسیاری از برنامه‌های آموزشی در اجرای آموزش‌های بین حرفه‌ای مشکلاتی دارند. این مشکلات شامل برنامه‌ریزی جهت اجرای برنامه و فقدان حمایت اعضای هیأت علمی و محدودیت مالی است [۱۱]. لذا به نظر می‌رسد استفاده از رسانه اجتماعی راه‌حلی برای فائق آمدن بر این مشکلات باشد. در این خصوص، رانکین و همکاران در سال ۲۰۱۹ طی یک مطالعه مروری سیستماتیک پیشنهاد داده‌اند که استفاده از رسانه‌های اجتماعی می‌تواند به اجرای آموزش بین حرفه‌ای در مراقبت سلامت کمک کند [۲۴].

یکی از یافته‌های به دست آمده در این مطالعه، افزایش تعاملات بود؛ این تعاملات شامل تعامل بین فراگیران و فراگیران با اساتید می‌شود. لطیف و همکاران (۲۰۱۹) ذکر می‌کند که رسانه‌های اجتماعی، ابزار مهمی جهت مشارکت و اشتراک‌گذاری اطلاعات هم در بین گروه هم‌تایان و نیز بین فراگیران و مربیان می‌باشد. در این خصوص، تحقیقات نشان داده‌اند که رسانه‌های اجتماعی از جمله استفاده از اپلیکشن‌های مختلف سبب ارتباط بهتری بین فراگیران و مربیان شود [۲۵].

در شبکه‌های اجتماعی فرد به پست کردن مداوم تصاویر و ویدئوها و پادکست‌ها و تولید و ویرایش پروفایل شخصی می‌پردازد؛ همه این اقدامات سبب می‌شود این ابزارها به ارتقاء مهارت‌های شخصی و بهبود ارتباط حرفه‌ای کمک کنند [۲۶]. در مطالعه مروری حاضر، دانشجویان معتقد بودند کاربرد رسانه‌های اجتماعی موجب افزایش خودکارآمدی، دسترسی بیشتر به منابع خارجی، تقویت یادگیری و افزایش ارتباطات می‌شود. در مورد رضایت فراگیران از به کارگیری رسانه اجتماعی، پرایس و همکاران (۲۰۱۸) نیز نشان دادند که اکثر دانشجویان پرستاری سال اول در رابطه با استفاده از رسانه اجتماعی نظر مثبتی داشتند چون آن‌ها رسانه‌های اجتماعی را شیوه‌ای برای بحث‌های ارتقاءدهنده و به اشتراک گذاشتن اطلاعات می‌دانستند [۱۳].

از دیگر یافته‌های این مطالعه، تسهیل دسترسی به منابع هنگام استفاده از رسانه اجتماعی که توسط دانشجویان ذکر شده بود. احتمالاً این موضوع به سهولت در اشتراک‌گذاری منابع توسط فراگیران دیگر و مربیان از طریق رسانه اجتماعی برمی‌گردد. اکثریت مطالعات مرور شده در مطالعه حاضر، در کشورهایی غیر از ایران انجام شده بودند. این موضوع می‌تواند تعمیم‌پذیری نتایج مطالعه برای کشورهایی نظیر ایران محدود کند. باتوجه به نتایج مطالعه حاضر، انواع رسانه از جمله

تشکر و قدردانی

از معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی و
خدمات بهداشتی درمانی بیرجند برای حمایت از این پژوهش،
قدردانی می‌شود.

References

- [1] Ross JG, Myers SM. The current use of social media in undergraduate nursing education: A review of the literature. *Comput Inform Nurs*. 2017; 35(7):338-44. [\[PMID\]](#)
- [2] Bishop M. Healthcare social media for consumer informatics. *Consumer informatics and digital health*. Berlin: Springer; 2019.
- [3] Drake MA, Leander SA. Nursing students and ning: Using social networking to teach public health/community nursing in 11 baccalaureate nursing programs. *Nurs Educ Perspect*. 2013; 34(4):270-2. [\[DOI:10.5480/1536-5026-34.4.270\]](#) [\[PMID\]](#)
- [4] Tower M, Latimer S, Hewitt J. Social networking as a learning tool: Nursing students' perception of efficacy. *Nurse Edu Today*. 2014; 34(6):1012-7. [\[DOI:10.1016/j.nedt.2013.11.006\]](#) [\[PMID\]](#)
- [5] Helou AM, Rahim NZA. The influence of social networking sites on students' academic performance in Malaysia. *Int J Electronic Commerce Studies*. 2014 ;5(2):247-54. [\[Link\]](#)
- [6] Green J, Wyllie A, Jackson D. Social networking for nurse education: Possibilities, perils and pitfalls. *Contemporary Nurs Contemp Nurse*. 2014; 47(1-2):180-9. [\[DOI:10.5172/conu.2014.47.1-2.180\]](#) [\[PMID\]](#)
- [7] González-Ramírez R, Gascó JL, Taverner JL. Facebook in teaching: Strengths and weaknesses. *The International Journal of Information and Learning Technology*. *Int J Information Learn Technol*. 2015; 32(1):65-78. [\[Link\]](#)
- [8] O'connor S, Jolliffe S, Stanmore E, Renwick L, Booth R. Social media in nursing and midwifery education: A mixed study systematic review. *J Adv Nurs*. 2018; 74(10):2273-89. [\[DOI:10.1111/jan.13799\]](#) [\[PMID\]](#)
- [9] Duke VJ, Anstey A, Carter S, Gosse N, Hutchens KM, Marsh JA. Social media in nurse education: Utilization and E-professionalism. *Nurse Edu Today*. 2017; 57:8-13. [\[DOI:10.1016/j.nedt.2017.06.009\]](#) [\[PMID\]](#)
- [10] Basevi R, Reid D, Godbold R. Ethical guidelines and the use of social media and text messaging in health care: A review of literature. *New Zealand J Physiotherapy*. 2014; 42(2):68-80. [\[Link\]](#)
- [11] Pittenger AL. The use of social networking to improve the quality of interprofessional education. *Am J Pharm Educ*. 2013; 77(8):174. [\[DOI:10.5688/ajpe778174\]](#) [\[PMID\]](#) [\[PMCID\]](#)
- [12] Tuckett A, Turner C. Do you use social media? A study into new nursing and midwifery graduates' uptake of social media. *Int J Nurs Pract*. 2016; 22(2):197-204. [\[DOI:10.1111/ijn.12411\]](#) [\[PMID\]](#)
- [13] Price AM, Devis K, LeMoine G, Crouch S, South N, Hossain R. First year nursing students use of social media within education: Results of a survey. *Nurse Educ Today*. 2018; 61:70-6. [\[PMID\]](#)
- [14] Amerson R. Facebook: A tool for nursing education research. *J Nurs Edu*. 2011; 50(7):414-6. [\[PMID\]](#)
- [15] Tuominen R, Stolt M, Salminen L. Social media in nursing education: The view of the students. *Edu Res Int*. 2014; 929245:1-6. [\[Link\]](#)
- [16] Mistry V. Critical care training: Using Twitter as a teaching tool. *Br J Nurs*. 2011; 20(20):1292-6. [\[PMID\]](#)
- [17] Giroux CM, Moreau KA. Nursing students' use of social media in their learning: A Case study of a Canadian School of Nursing. *BMC Nurs*. 2022; 21(1):195. [\[PMID\]](#)
- [18] Ferguson C, DiGiacomo M, Saliba B, Green J, Moorley C, Wyllie A, et al. First year nursing students' experiences of social media during the transition to university: A focus group study. *Contemp Nurse*. 2016; 52(5):625-35. [\[PMID\]](#)
- [19] Stephens TM, Gunther ME. Twitter, millennials, and nursing education research. *Nurs Educ Perspect*. 2016; 37(1):23-7. [\[PMID\]](#)
- [20] Bandura A. Self-efficacy: The exercise of control. New York: W.H. Freeman and Company; 1997. [\[Link\]](#)
- [21] Boahene KO, Fang J, Sampong F. Social media usage and tertiary students' academic performance: Examining the influences of academic self-efficacy and innovation characteristics. *Sustainability*. 2019; 11(8):2431. [\[Link\]](#)
- [22] Alsuraihi AK, Almaqati AS, Abughanim SA, Jastaniah NA. Use of social media in education among medical students in Saudi Arabia. *Korean J Med Educ*. 2016; 28(4):343-54. [\[PMID\]](#)
- [23] Lahiry S, Choudhury S, Chatterjee S, Hazra A. Impact of social media on academic performance and interpersonal relation: A cross-sectional study among students at a tertiary medical center in East India. *J Educ Health Promot*. 2019; 8:73. [\[PMID\]](#)
- [24] Rankin A, Truskey M, Chisolm MS. The use of social media in interprofessional education: Systematic review. *JMIR Med Educ*. 2019; 5(1):e11328. [\[PMID\]](#)
- [25] Latif MZ, Hussain I, Saeed R, Qureshi MA, Maqsood U. Use of smart phones and social media in medical education: Trends, advantages, challenges and barriers. *Acta Inform Med*. 2019; 27(2):133-38. [\[PMID\]](#)
- [26] Ralph M, Ralph L. Weapons of mass instruction: The creative use of social media in improving pedagogy. *Issues Inform Sci Inform Technol*. 2013; 10:449-59. [\[Link\]](#)

This Page Intentionally Left Blank